הכל ממירין פרק ראשון תמורה

מסורת הש"ס

עין משפט נר מצוה

תורה אור השלם

הגהות הב"ח

שיטה מקובצת

מוסף רש"י

רבינו גרשום

סד"ל כשלמא מעיקרא. בענין תמיימין משום דלא ידענא אי האי מיקבע לשם אי האי מיקבע לשם כו'. ג)ל"ש והא אין הגורל קובע כו' אמר רב יוסף הא מני חגן המלרי היא דלא בעי הגרלה דתניא חגן המלרי אומר אפי' דמו של שעיר הנעשה בפנים בכוס ומת בלומר שכבר נשחט ומת שעיר המשתלח מביא מכיון שעיר אחר מן הטוב ומזווג לו ומעמידו אצל הדם להראות שהכירו הוא ואחר כך משלחו אלמא דא בעי הגרלה וליכא למפרך הא דפרכינן הלכך איצטריך קרא: וקפריך **אימור דשמעת ליה לחגן דליה ליה דמיון.** דלא יביא שנים אחרים ויגריל ויסמוך האחד לשם והאחר לעזאזל והראשון שכבר נשחט ידמה וישפך דמו לאיבוד לית ליה הגרלה מי שמעת ליה דלמא לעולם יביא שנים מן הטוב ויגריל ואותו שיפול עליו הגורל לעזאזל יעמד עם דם שכבוש וישלחנו והדם שבכוס מזה ממנו כמשפטו ואותו שנפל עליו הגורל לשם יריעה עד שיתמתא. הא מני דמלרי קרא לרבות שעיר דלא ליהוי בעל מום רבי שמעון הוא דלית ליה הגרלה והכי הוי מסקנא ותו לא פריך מידי. יח) והגיבלה אימור דשמעת ליה לרבי שמעון כו' שבשתא היא דהא במסכת יומא (דף סג:) מתיבי לה לכולה סוגיא ולא פריכנן התם מידי בפרק שני שעירי: יט) **רבא אמר כגון שסומס כו'.** כדפרישית לעיל(ז) יז)(והא דגרסינן הכא) (א) כדכתיב דראשון הוא ומיוחד דמתרץ כגון שהיה לו (חולה) כתוך ביתו כו' ל"ג ליה ושבשתא הוא דלא איירי הכא במחוסר זמן כלל אבל במסכת יומא (שם) מתיבי לה בהיא סוגיא יח)(רומיין) דמחוסר זמן היא והא ליכא למימר אם אינו עניין לנעול מום תנהו עניין למחוסר זמן דהא נפקא לן מחוסר זמן בשעיר המשתלח מלה דאיתך קרא ומיוסם השמיני והלאה וגו' (ויקרא כב) מהכא נפקא במסכת יומא (שם) מתיבי לה בכי נמ נעטוו מלהקריב מחוסרי אבנים כדאמרי' בפרק קמא דע"ז (דף ה:) אבל על מום אחר לא נעטוו במזבח דיהיו. ואי לא כתיב לא תקריבו יח) מאת בן נכר אם כל אלה דמשמע בעל מום לא יקבלו מן הטובד כוכבים להקריב הוה אמינא ליקבל אלא שלא יהו מחוסרי אבנים קמ"ל: כב) **(לא שבח) בכמה דלהון.** בגמרא יט)וקמ"ל שעשה העובד כוכבי לשמים יט)וקמ"ל מכל אלה דלא מקבלינן כלומר הכי לא מקבלינן דהא כתיב בההוא קרא מכל אלה דמשמע כג) לא מקבל בעל מום ה"נ לדיהו במזבח המיומד (כ): **מקריב לה ר"ש בן נקים.** לעיל (ו:) קא מהדר (ג) כד) דעובר בה' שמות שמא לא שנינו דליקה משום לא תקריבו אלא לא למיבר לפתקו: כט) יסיר וגו' הילכך הואיל: ל) מום והתכיסה בתמורה: לא) דעוד דלא קדושה אקדישה תיבות ההא לדמי נסחק: לב) לי. גלינן ר"ל דאי מהבא הוא"א דוקא דעבד קמ"ל איש איש לבתחילה דעי' תוס' מנחות (דף עג ע"ב): לג) עקיבא דס': לד) דלהקריבה מכונן ולאסוקה כי אקדישינהו לקי: לה) לא תקדיש: לו) וכ"ש מקדיש לדמי עולה או לקרבן אחר תיבת והיה נסחק: לז) דלקי אליבא דרבא מיהו אליבא דרבי דאמר בהרצאת גיזר לא לקי אלא א"כ הקדיש לגומרו:

אמר רבא. להכי איצטריך כגון שהומם שעיר המשתלח לאחר שהוגרל וחילולו על אחר כו'. אלא אמר רבינא איצטריך לה: לרבות ולאו להכי אתא כדקאמרת לרבות שעיר המשתלח לכעל מום אלא להכי אתא לרבות לשעיר המשתלח לכעל מום לאחר זמן דאפילו בעל מום לא יקבל: לא) דעוד דלא קדושה אקדישה תיבות ההא לדמי נסחק: לב) לי. גלינן ר"ל דאי מהבא הוא"א דוקא דעבד קמ"ל איש איש לבתחילה דעי' תוס' מנחות (דף עג ע"ב): לג) עקיבא דס': לד) דלהקריבה מכונן ולאסוקה כי אקדישינהו לקי: לה) לא תקדיש: לו) וכ"ש מקדיש לדמי עולה או לקרבן אחר תיבת והיה נסחק: לז) דלקי אליבא דרבא מיהו אליבא דרבי דאמר בהרצאת גיזר לא לקי אלא א"כ הקדיש לגומרו:

ומיד בן נכר לא תקריבו את אלה. וא"ת למה לי לא יהיו לרצון (חולין דף יג:) כגון שהומם לאחר שהוגרל ומעיקרא דס הוה סבר אע"פ שנפל בו מום מקדישו ומקריבו כן נכר לאלי דרשת הכתב לא שנא במזבח דידהו ולא שנא במזבח דידן (לא תמרינן) אלא אם לא יהיו לרצון (לא תקריבו) ומיהו רבינו שמשון כר אהרנהם דאיצטריך להך פלוגתא דרבי יוסי הגלילי ורבי עקיבא (ג) בפרק ואלו מנחות (מנחות עג:) מה תלמוד לומר לעולה פרט לזריקת דמים (ד)רבי עקיבא אומר עולה אין לי אלא עולה ולא שאר קרבנות: **אלא** בתם ונעשה בעל מום. דאיכא למימר הואיל מעיקרא מה הוה סבר אע"פ שנפל בו מום מקדישו ומקריבו וכיון (נד)דלהקרבה מלינו [למימר] דאסוקי אדעתיה דאקדשיה לקרבו דליכא בעל מום מעיקרא ממעי אמו דליקה בעלמא הוא ואיכא למימר דלא אסיק אדעתיה לחזי לאקרוביה לשון רש"י וקשה להר"ר מר היכי מלינו למימר דלא אסיק אדעתיה לאקרוביה ולא המרו בו לא (נה)מקריב בעל מום למזבח והא דלא עליו אדעתיה ואמר על מנת כן אני עושה דבלאו הכי לא לקי לר"ג להר"ס לפרס דלא קאי ר"ש בן לקיש אכל תקדישו אלא אכל תקטירו ואכל מזריקו וה"פ לא שנו דעובר אכל תקטירו ואכל מזריקו אלא כשהקדישו הם ונעשה בעל מום דכיון דאלה עליו קדושת מזבח קודם שהומם אסיק אדעתיה לחזי להקרבה אכל בעל מום מעיקרו קודם קדושה דליקה בעלמא הוא דלא אסיק אדעתיה לחזי להקרבה ולא לקי: **אפילו** אקדיש לדמי נסכים לקי. (ו) וה"ה מקדיש לדמי עולה והא דאמר לקמן (דף יח:) המקדיש נקבה לעולה ימכר ויפלו דמיו לעולה ל"ל דלקי וכן הא דתנן פרק כילד מערימין (לקמן מז:) אמר על הכהמה שמתה ועל בעלת מום הרי אלו עולה לא אמר כלום הרי אלו לעולה ימכרו ויביא בדמיהם עולה צריך לומר דלקי (ז):

ס"ד אמינא בשלמא מעיקרא לא ידענא אי האי מיקבע לשם אבל הכא כיון דאינבר שם לא לקי קמ"ל: אמר מר משום רבי יוסי ברבי יהודה (ג) אף קבלת הדם מאי טעמא דרבי יוסי ברבי יהודה אמר קרא (ז)ומעוך וכתות ונתוק וכרות וגו' (ח)זו קבלת הדם שאמר רבי יוסי בר' יהודה ולתנא קמא האי לא תקריבו למה לי מיבעי ליה לזריקת דמים והא נפקא ליה מעל המזבח (ט) אורחיה דקרא דמשתעי הכי ורבי יוסי בר' יהודה נמי אורחיה דקרא הוא אין ה"נ אלא קבלת הדם מנא ליה נפקא ליה מהא (י) ומיד בן נכר לא תקריבו זו היא קבלת הדם (יא) שאמר רבי יוסי ברבי יהודה ולתנא קמא האי לא תקריבו למה לי מיבעי ליה להאי ס"ד אמינא הואיל ולא נצטוו בני נח אלא על מחוסר אברים לא שנא במזבח דידהו ולא שנא במזבח דידן אקמ"ל: ל"א רבי יוסי ברבי יהודה אומר אף על קבלת הדם מאי טעמא דכתיב ומעוך וכתות וגו' לא תקריבו זו (יב) קבלת הדם וזריקה נפקא ליה מעל המזבח ולרבנן נמי תיפוק להו זריקה מן על המזבח הכי נמי ואלא לא תקריבו דמעוך למאי אתא (יג) מפקינן לבמות יחיד ולרבי יוסי ברבי יהודה האי מיבעי ליה לבמות יחיד אין הכי נמי אלא תקריבו דקבלה מנא ליה מיד בן נכר לא תקריבו זו קבלת הדם ורבנן אצטריך ס"ד אמינא הואיל ובני נח אין מצווין אלא על מחוסר אבר בבמה דלהון (יד) דלמא אגן נמי נקביל מינהון קא משמע לן מכל אלה דלא מקבלינן (יב) מתקיף לה ר"ל שמא לא שנינו אלא בתם שנעשה בעל מום (יג) ועובר דאי בעל מום מעיקרא דיקלא בעלמא הוא אמר ליה רבי חייא בר יוסף (3) שרוע וקלוט כתיב בפרשה והני בעלי מומין מעיקרא ינהו אמר ליה שמא לא שנינו אלא בתמורה (2) דתנן (2)חומר בתמורה (יד) מבזבח שכן קדושה חלה עליה על בעל מום קבוע אמר ליה רבי יוחנן לא שמיע לך הא דאמר ר' ינאי (יג) בחבורה נמנו וגמרו המקדישו בעל מום לגבי מזבח עובר משום חמשה שמות ואי בתמורה נמי ששה הוויין דאיכא נמי לאו דתמורה אלא מאי בבעל מום מעיקרו אמאי (יד) לקי דיקלא בעלמא הוא אמר ליה דיקלא לאו זילא מילתא מין עצים הוא בעל מום מעיקרא זילא מילתא כיון דשביק תמים ואקדיש בעלי מומין מיהייב: לישנא אחרינא א"ל אפילו הכי בזיא מילתא דדקל ליכא במינו לא לקי לאפוקי בעל מום כיון דאיכא במינו לקי: אמר רבא השתא דאמור טעמא דבעל מום דלקי משום (טו) דבזיא (טו) מילתייהו (2)אפילו (ד)למקדיש ליה לדמי נסכים נמי לקי (ז) תניא כוותיה דרבא נדבה

אי נמ שנולדין נדרים ונדבות כיצד"ל (חולין דף יג:) מיפוק ליה מהאי קרא דמקמאמר לא תקריבו את אלה מאי אלה מקריב אבל אתה מקריב אבל אתה מקריב אבל את